

Enskild motion

Motion till riksdagen 2017/18:3010

av **Annika Lillemets m.fl. (MP)**

Naturens rättigheter

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra en översyn med uppgift att ta fram ett förslag på hur naturens rättigheter kan integreras i svensk lagstiftning och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Ecuador antog 2008 som första land i världen en konstitution där naturen tillerkänns rättigheter och alltså blir till autonomt rättssubjekt; konstitutionen föreskriver att naturen har rätt att blomstra och utvecklas. Detta innebär, exempelvis, att skogsskövling kan lagföras och skogen företrädas av en advokat. Parlamentet i Bolivia antog 2010 en lag om moder jords rättigheter (Ley de Derechos de la Madre Tierra).

Hittillsvarande lagstiftning världen över har utgått från att någon – stat, företag, privatpersoner med flera – äger naturen och inom vissa gränser fritt kan bruka den, vilket i praktiken ofta inneburit att den åsamkats skador. Miljölagstiftning handlar vanligen om att medge en viss nivå av naturskadlig verksamhet, snarare än att restaurera ekosystem eller att vidta förebyggande åtgärder.

Att tillerkänna naturen och dess ekosystem oförytterliga rättigheter innebär en synvända och medför att miljöorganisationer, orsbefolkning, lokala politiker och en lång rad andra aktörer kan föra naturens talan inne i rättssamhällets centrala instanser och inte – som ofta idag – främst är hänvisade till utomparlamentariska protestaktioner. I USA har ett trettio-tal kommuner antagit lokala förordningar som ger naturen en starkare rättslig ställning; i staden Pittsburgh ledde detta 2010 till att planer på skiffergasutvinning fick skrinläggas.

I mars i år togs ett pionjärbeslut, då en av Nya Zeelands största floder, Whanganui, fick status som juridisk person. Beslutet har sin grund i en överenskommelse mellan urbefolkningen och staten och har kodifierats i en lag, Whanganui River Claims Settlement Bill. Whanganui blev därmed den Strax därefter beslöt högsta domstolen i den indiska delstaten Uttarkhand att Ganges och dess biflod Yamuna ska ha samma rättigheter som en människa.

Den snabba ekonomiska tillväxten i stora delar av Asien har lett till en boom för den svenska gruv- och skogsnäringen. Det är givetvis positivt att arbetstillfällen skapas i utflyttningsbygder, men det gäller samtidigt att vara varsam så att inte kortsiktiga vinstintressen undergräver förutsättningarna för en långsiktigt hållbar ekonomi. Motsättningen mellan det kortsiktigt lönsamma och det långsiktigt hållbara har med stor tydlighet åskådliggjorts exempelvis i kampen om Ojnareskogen på Gotland, där arbetstillfällen i ett planerat kalkbrott ställts mot omistliga naturvärden.

En stärkt rättslig ställning för naturen ökar förutsättningarna för en långsiktigt hållbar ekonomisk utveckling. Därför uppmanar vi regeringen att låta ta fram ett förslag på hur naturens rättigheter kan integreras i svensk lagstiftning. Detta bör riksdagen ge regeringen tillkänna.

Annika Lillemets (MP)

Valter Mutt (MP)

Carl Schlyter (MP)

Stina Bergström (MP)